

talelser, der ere komne frem fra det ærede 2det Medlem for 10de Kredts (Bosjen), hvilke Udtalelser jeg fuldt ud sympatiserer med. Navnlige kunde jeg ønske, at Forholdet blev dette, at Staten samtidig med, at den fik denne Ret, ogsaa fik den Pligt at sørge for en saadan Telefonforbindelse mellem de forskellige Landsdele, at alle Landets Borgere vilde være i Stand til at benytte Telefonen. Ser man imidlertid længere frem i Lovforslaget, ser man, at denne Eneret for Staten ingenlunde er absolut. Ganske vist, Staten har Eneret, men det forudsættes i Lovforslaget, at den kan bortgive en Del af denne Eneret til private paa visse Betingelser, som imidlertid ikke ere fastsatte i Lovforslaget, og Bestemmelserne om Overdragelse af denne Eneret til private ere jo, som det allerede er anført, af en temmelig vag Bestaaenhed. Jeg maa indrømme, at de kunne maasse nok forstaaes saaledes, at samtidig med, at Staten forbeholder sig Eneret til Anlæg og Drift af Telefoner og Telegrafer, giver den paa en Maade, i alt Fald indirekte, et Tilslag til de bestaaende Selskaber om, at de desuagtet kunne blive ved at fortsætte deres Virksomhed. Det er navnlig med Hensyn til dette Punkt, jeg ønsker at gøre et Par Bemærkninger.

Mit Ønske er altsaa, at Staten inden for en vis nærmere bestemt Tid maatte komme til at overtage hele Telefonvæsenet. Det er mit Ønske, og for saa vidt det kan lade sig realisere, bortfalder ogsaa mine Bemærkninger med Hensyn til det Forhold, som de private Selskaber eller andre maatte komme til at staa i i dette Forhold. Men da jeg gaar ud fra Lovforslaget, som det foreligger, mener jeg, at der bør tages visse Forbehold ogsaa med Hensyn dertil. Jeg ser saaledes paa Forholdene, at ligesom der med Hensyn til Telegrafen, for hvilken der jo ikke er flaaet noget Monopol fast for Staten, ikke desto mindre har udviklet sig et faktisk Monopol — idet ingen andre ville være i Stand til med Fordel at anlægge Telegrafledninger, hvortil man har set, at Telefonledninger kunne anlægges med Fordel af private — saaledes saa de private Selskaber, selv om de ikke have noget fastslaaet Monopol, dog et faktisk Monopol, idet ingen andre ville kunne konkurrere med dem. Og saa stiller Sagen sig saaledes for mig, at naar der kan være Tale om, at der kan udvikle sig andre Monopoler ved Siden af Statens Monopol, saa bør man ogsaa et Øjeblik rette Blikket paa Kommunerne og se, hvorledes deres Stilling vil blive.

Jeg ønsker ikke personlig saadanne Bestemmelser ind i Lovene, jeg ønsker, at den

skal være en ren og stær Bestemmelse om, at Staten for Fremtiden har Eneret med Hensyn til Telegrafer og Telefoner, men jeg antager, at naar der ikke desto mindre er kommet Bestemmelser ind i Lovforslaget, som gaa ud paa, at ogsaa andre kunne anlægge og drive saadanne Anlæg, maa det være begrundet i, at man mener, at Staten maasse ikke i alle Tilfælde vilde fyldestgøre Befolkningens Krav, saaledes at der kunde opstaa Trang til at faa Telefonanlæg paa enkelte Steder i Landet, hvor Staten maasse vilde være noget langsom i Bevægelsen med Hensyn til Anlægget og maasse gøre sig skyldig i en Tilfidsættelse af den derværende Befolkning. Hvor noget saadant maatte kunne være Tilfældet, og hvor der altsaa kan tænkes at ville komme Anmodning til vedkommende Minister om at faa Anerkendelse af Telefonanlæg, tror jeg, det i dette Forhold bør flaaes fast, at en saadan Anerkendelse til en privat ikke kan gives, med mindre vedkommende Kommune har udtalt sig, thi jeg anser det for at være heldigt, dersom Staten ikke skal have det hele i sin Haand, men ogsaa andre skulde kunne drive Telefonledninger, at saa den næste i Rækken, som efter Staten har Udgang til at drive saadanne Anlæg, bliver Kommunen. Navnlige tror jeg ogsaa med Hensyn til de bestaaende Selskaber, at det er nødvendigt, at Kommunen bliver hørt med Hensyn til de Betingelser, paa hvilke den fremtidige Drift kan tilstaaes andre end Staten, thi som Forholdet nu kan udvikle sig efter denne Lov, kan det ske, at et privat Selskab, som allerede bestaar, ved Aftale med vedkommende Minister kan sikre sig Driften i en temmelig lang Fremtid, og det kan godt være — i alt Fald ser jeg ikke noget i Lovforslaget, der hindrer det — at en saadan Aftale kan træffes, uden at vedkommende Kommune har nogen Anelse om, hvad der foregaar. Men da det kunde tænkes, at Kommunen, naar Staten ikke vilde, selv vilde overtage Anlægget, eller at Kommunen havde saadanne Interesser lige over for det private Selskab, som Staten maasse ikke i Øjeblikket havde Øje for, men som bør gøres gældende, hvis den private skal vedblive at beholde Driften, bør der i Lovforslaget tages saadanne Forbehold, at Kommunen enten kan tage det hele eller stille sine Betingelser, forinden det private Selskab faar Lov til at drive det. Det samme bør ogsaa være gældende med Hensyn til Kvanlæg, da det ogsaa der kunde tænkes, at en saadan Tillægs kunde blive givet en privat Mand eller et privat Selskab, medens maasse vedkommende Kommune kunde have ønsket at faa den. Naar den private var